

The Choreography of Halacha: Top Down or Bottom Up?

1) Tosefta Pesahim 4:13 – 14

Once the 14th of Nisan (the day before Passover) fell on Shabbat. They asked Hillel the Elder: "The Passover sacrifice – does it override Shabbat?" (i.e. are we allowed to slaughter it on the Sabbath?)

He said to them, "Have we only one Passover that overrides Shabbat? There are more than 300 Sacrifices (that have the same laws as the Passover sacrifice) in the year which override the Shabbat!"

All of the people in the entrance hall gathered against him.

He said to them, "The Passover sacrifice is a communal offering and the Tamid (the daily sacrifice) is a communal offering – **Just** as a Tamid is a communal offering which overrides the Shabbat, **so too** the Passover offering is a communal offering which overrides the Shabbat."

He continued and said: "**And another thing** - It is said with regards to the Passover sacrifice "b'mo-ado" (in its time) [Numbers 28:2] and it is said with regards to the Tamid "b'mo-ado" (in its time) [Numbers 9:2-3]. Just as the Tamid, about which it says "b'mo-ado" (in its time), overrides the Shabbat, so to the Passover sacrifice, about which it says "b'mo-ado" (in its time), overrides the Shabbat.

And a further **Kal v'Hozer** [reasoning from a minor principle to a greater one]. If the Tamid which is not punished by karet (heavenly death) [if it is not done properly], overrides the Shabbat, surely it is logical that Passover sacrifice which does carry a penalty of karet overrides the Shabbat.

And further – I received it [as a tradition] from my teachers that the Passover sacrifice overrides the Shabbat.

They said to him, "If this is so, what will be with the ones who did not bring a slaughtering knife and their Passover offering with them to the Temple?"

He said to them, "Let them be inspired by heaven. If they are not prophets, they are the sons of prophets."

On the morrow what did they do? If their Paschal offering was a lamb, they buried the knife in the wool. And if it was a goat, they stuck it in its horns. They brought their knives and their Paschal sacrifices to the Temple and slaughtered them on that day. That very day, they appointed Hillel as Nasi (head of the Academy) and he taught them the Passover laws.

תוספתא פסחים פרק ד הלכה יג - יד

פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת שאלו את הלל הזקן פסח מהו שידחה את השבת

אמ' להם וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת הרבה משלש מאות פסחים יש לנו בשנה ודוחין את השבת

חברו עליו כל העזרה

אמ' להם תמיד קרבן צבור ופסח קרבן צבור מה תמיד קרבן צבור ודוחה את השבת אף פסח קרבן צבור דוחה את השבת

דבר אחר נאמר בתמיד מועדו ונאמ' בפסח מועדו מה תמיד שנאמ' בו מועדו דוחה את השבת אף פסח שנ' בו מועדו דוחה את השבת

ועוד קל וחומר ומה תמיד שאין חייבין עליו כרת דוחה את השבת פסח שחייבין עליו כרת אינו דין שידחה את השבת

ועוד מקובלני מרבתי שפסח דוחה את השבת ולא פסח ראשון אלא פסח שני ולא פסח צבור אלא פסח יחיד אמרו לו מה יהא על העם שלא הביאו סכינין ופסחין למקדש

אמ' להם הניחו להם רוח הקדש עליהם אם אין נביאין הן בני נביאין הן

מה עשו ישראל באותה שעה מי שפסחו טלה טמנו בצמרו גדי קשרו בין קרניו והביאו סכינין ופסחים למקדש ושחטו את פסחיהן

בו ביום מינו את הלל נשיא והיה מורה להם בהלכות פסח

I. Top Down

<p>2) Mishna Tractate Avot, Chapter One Mishna One Moses received the Torah from Sinai and transmitted it to Joshua; Joshua to the Elders; the Elders to the Prophets; and the Prophets transmitted it to the Men of the Great Assembly. They said three things: be deliberate in judgment; develop many disciples, and make a fence for the Torah.</p>	<p>משנה מסכת אבות פרק א משנה א משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים הווי מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סייג לתורה:</p>
--	---

Questions for consideration:

- According to this Mishna – what is the source of the power of the Halacha?
- Who is allowed to partake in the Halachic Process?

<p>3) Babylonian Talmud Tractate Megillah 19b Rabi Hiyya b. Abba said in the name of Rabi Yochanan "What is the meaning of the verse, "And upon them was (written) <i>according to all</i> of the words which the Lord spoke with you on the Mountain?" (Deut. 9:10) It teaches us that God showed Moses the precise words of the Torah, and the precise teachings of the Sages, and that which the Sages would innovate in the future.</p>	<p>תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יט עמוד ב ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב "ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר?" מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש.</p>
--	---

Questions for consideration:

- In this source – does the Halacha change? Prove your answer from the text.

<p>4) Sifrei Deuteronomy 49 "And hold fast to him" (Deut. 13:5) And is it then possible for a mortal to ascend to the heavens and to cleave to fire, and is it not written, "For the Lord your God is a consuming fire" (Deut. 4:24)?! And "For his throne is tongues of fire." Rather cleave to the Sages, and their students, and I will treat you as if you came up to the heavens and took her (<i>the Torah</i>). And not simply that you came up to the heavens and took her peacefully but, as if you waged a war and took her. As it says, "You came up to the heavens and took captives" (Psalms 68:19)</p>	<p>ספרי דברים פסקא מט ולדבקה בו". וכי היאך אפשר לו לאדם לעלות למרום ולדבק באש. ו' כ' ג' "כי י"י אל"ך אש אוכלת הוא". ואו' "כרסייה שביבין דינור". אלא הידבק בחכמין ותלמידיהן ומעלה אני עליך כאילו עלית למרום ונטלתה. ולא שעלית ונטלתה בשלום אלא כאילו עשית מלחמה ונטלתה. וכ' ה' או' "עלית למרום שבית שבי."</p>
--	---

Questions for consideration:

- In this source – who controls the Halacha? Why is this?
- What is the source of the Halacha?

II. Bottom Up

5) Leviticus Rabbah 23

Once, Rabi Elazar came to a certain place, and they said to him: "Lead us in the Sh'ma!" He said to them: "I do not know how." They said to him: "Lead us in the morning prayers!" He said to them: "I do not know how" They said to him: "Is this really the Rabi Elazar everyone makes such a fuss about? Why does he even merit the title 'Rabi'?"

His face fell and he went to his teacher Rabi Akiva. He said to him: "Why do you look unwell?" and he told him what had happened. He said to him, "Will my master consent to learn from me?" He said to him: "Yes," and so he taught him. Some time later, he returned to the same place. They said to him, "Lead us in the Sh'ma," and he led them. They said to him: "Lead us in the morning prayers," and he led them.

ויקרא רבה כג:

רבי אלעזר אזל לחד אתר אמרו ליה פרוס על שמע אמר להן לינא חכם עבור לפני התיבה אמר להן לינא חכם אמרין דין הוא ר"א דין הוא דאתון מתגלגלין ביה על מגן צווחין ליה רבי נתכרכמו פניו והלך לו אצל ר"ע רבו אמר ליה למה פניך חולניות תני ליה עובדא א"ל צבי מרי דיליף א"ל אין אלפיה לבתר יומין אזל להווא אתרא אמרו ליה פרוס על שמע פרס עבור לפני התיבה עבר אמרין איתחסם ר' אלעזר וקורין ליה רבי אלעזר חסמא

Questions for consideration:

- Why do you think Rabi Eliezer doesn't know the Halacha?
- What do we learn here about the power of the people?

6) Babylonian Talmud Tractate Taanit 24b

Once Rabi Yehuda the Prince ordained a fast and no rain fell. Thereupon 'Ilfa (some say, R. Ilfi), stepped in front of the ark and said:

'He causes the wind to blow', and the wind blew.

'He causes the rain to fall', and the rain fell.

Rabi then asked him, What is your special merit?

He replied "I live in a poor village where there is no wine for kiddush and havdalah. I take pains and bring wine for kiddush and havdalah and enable people to fulfill their obligation."

תלמוד בבלי מסכת תענית כד:

רבי גזר תעניתא ולא אתא מיטרא נחית קמיה אילפא ואמרי לה רבי אילפי אמר משיב הרוח ונשא זיקא מוריד הגשם ואתא מיטרא אמר ליה מאי עובדך? אמר ליה דיירנא בקוסטא דחיקא דלית ביה חמרא לקידושא ואבדלתא טרחנא ואתינא חמרא לקידושא ואבדלתא ומפיקנא להו ידי חובתייהו

Questions for consideration:

- What do we learn here about the power of the individual?
- Why do you think these specific mitzvot are mentioned?

III. Moshe as Test Case

7) Talmud Tractate Shabbat 87a

We have learned: Three things Moshe did of his own accord and God agreed with his judgment... He broke the *Luchot*.

What was his reasoning?

He said, "The Passover offering which is only one of the 613 *mitzvot*, the Torah says, 'any idol worshiper should not eat from it;'

the *Luchot* contain the entire Torah and the Jewish people are

transgressors, how much more so [that it should not be given to them]!"

How do we know that God agreed with his judgment?

For it is written, "asher (which) you have broken" (*Shemot* 34:1), and Reish Lakish said (that the word "asher" can mean) "Yasher Kochacha for having broken it."

תלמוד בבלי מסכת שבת פז

דתניא ג' דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו... ושבר את הלוחות... שבר את הלוחות מאי דריש? אמר ומה פסח שהוא אחד מתרי"ג מצות אמרה תורה (שמות יב, מג) וכל בן נכר לא יאכל בו התורה כולה [כאן] וישראל מומרים על אחת כמה וכמה ומגלן דהסכים הקב"ה על ידו שנאמר (שמות לד, א) אשר שברת ואמר ר"ל יישר כחך ששיברת

8) Exodus Rabba 46.1

Rabi Aha said: He did not move from there, until he cleared them of their sin. As it says *"And he looked, and Moses came down,"* Since he cleared them of their sin.

Moses said: Israel had someone to ask for forgiveness on them, but, who will ask forgiveness for me?

And he began to feel remorse for having broken the tablets, but God reassured him saying: Do not grieve over the first tablets. They contained only the Ten Commandments, but in the two tablets I am about to give you now, there will also be laws, midrash and haggadot.

As it says: *"And disclose to you the secrets of wisdom, for true wisdom has two sides..."*

And further, you should know that I have forgiven you for your sin as well. *"Know this: God has even forgotten some of your sin."*
(Job 11:6)

שמות רבה מו:א

אמר רבי אחא: לא זו משם, עד שפנה חטייה שלהם, שנאמר: ויפן וירד משה, כיון שפנה חטייה שלהם.
אמר משה: הרי היה לישראל מי שיבקש עליהם, אני מי יבקש עלי? התחיל מצטער על שבור הלוחות. ואמר לו הקב"ה: אל תצטער בלוחות הראשונות, שלא היו אלא עשרת הדברות לבד, ובלוחות השניים אני נותן לך, שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות, ה"ד (איוב יא): ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושיה. ולא עוד, אלא שאתה מבושר שמחלתי לך על חטייה שלך, שנאמר (שם): ודע כי ישה לך אלוה מעונך:

9) Exodus Rabbah 5:9

And God said to Aaron: 'Go into the wilderness to meet Moses...

How did the voice [of God at Sinai] go forth? **To each and every Israelite according to their strength:** to the old, according to their strength, to the young men according to their strength, and to the children according to their strength, and to the nursing babies according to their strength, and to the women according to their strength, and even to Moses according to his strength.

שמות רבה ה:ט

ויאמר ה' אל אהרן לך לקראת משה המדברה... אתה היית שומע קולו [וחיית אבל עובדי כוכבים שומעים ומתים בוא וראה] היאך הקול יוצא אצל כל ישראל כל אחד ואחד לפי כחו הזקנים לפי כחן הבחורים לפי כחן והקטנים לפי כחן והיונקים לפי כחן והנשים לפי כחן ואף משה לפי כחו שנאמר) שמות יט יט (משה ידבר והאלהים יענו בקול בקול שהיה יכול לסובלו וכן הוא אומר) תהלים כט ד (קול ה' בכח בכחו לא נאמר אלא בכח בכחו של כל אחד ואחד ואף נשים מעוברות לפי כחן הוי אומר כל אחד ואחד לפי כחו

THE PARDES INSTITUTE OF JEWISH STUDIES is an open, co-ed and non-denominational learning community, based in Jerusalem and with programs worldwide. Pardes offers a variety of short- and long-term learning opportunities, including a Year program, Educators programs, summer programs and events throughout the year. For more information see www.pardes.org.il.